

Hva er literacy, hvem er det for, og hvor begynner vi?
Björg Sissel Hoëm, Seniorrådgiver i Statped

1

Literacy

Hvorfor bruker dere ordet literacy

- Begrepet literacy er så vidt og diffust at det er vanskelig å finne ett norsk ord som dekker nøyaktig det samme som det engelske. (Språkrådet)

2

UNESCO :

- Literacy is the ability to identify, understand, interpret, create, communicate and compute, using printed and written materials associated with varying contexts. Literacy involves a continuum of learning in enabling individuals to achieve their goals, to develop their knowledge and potential, and to participate fully in their community and society.

3

Literacy

- ▶ mer enn lese- og skriveopplæring
- ▶ aktiviteter som gir erfaringer og muligheter til å oppdage, utforske skriftspråket
- ▶ alt som kan føre frem mot lese og skriveferdigheter

▲ Statped

4

4

Literacy

- ▶ Emergent literacy
 - ▶ «... skriftspråklige ferdigheter som kommer langsomt opp til overflaten» Hagtvedt 2002
- ▶ Conventional literacy
 - ▶ formelle ferdigheter i lesing og skriving

▲ Statped

5

5

For hvem?

- ▶ «På alle nivå handler det om tilgang til språklige praksiser, om å komme inn eller stå utenfor, om å bli inkludert eller ekskludert ...»

Atle Skafun, 2015 (Lesesenteret)

▲ Statped

6

6

Literacy for alle, uavhengig av:

alder

kognitivt nivå

språklige
ferdigheter

▲ Statped

7

7

Den minst farlige antakelsen du kan ha om et menneske, er at det uavhengig av alvorlighetsgrad eller kompleksitet av funksjonsnedsettelse, har kapasitet til å tilegne seg ferdigheter knyttet til tidlig skriftspråklig bevissthet og kommunikasjon.

▲ Statped

8

8

9

Hvor begynner vi?

1. Kjenner han eller hun de fleste bokstavene det meste av tiden?
2. Engasjerer han ellerhun seg aktivt under lesing?
3. Har han eller hun et middel til kommunikasjon og samhandling?
4. Forstår han eller hun at skrijving innebærer bokstaver og ord?

10

Emergent literacy, før formell lese og skriveopplæring

- ▶ Å lese sammen
- ▶ Å lese selvstendig i selvvalgt bok
- ▶ Aktiviteter med bokstaver og språklyder
- ▶ Å skrive sammen med andre
- ▶ Å kunne utforske skrijving selv

11

Vår oppgave er å:

- ▶ Tilrettelegge for muligheter
 - ▶ aktiv deltakelse
 - ▶ mestring
- ▶ Observere
 - ▶ vise forventning
- ▶ Respondere
 - ▶ gi personen opplevelse av at hans/hennes kunnskap og ferdigheter blir verdsatt

12

Film med eksempler fra praksis
Kari-Anne Bottegaard Næss
Professor i spesialpedagogikk

 statped.no
 facebook.com/statped
 twitter.com/statped
